

Ročník XIV.

HABOVČAN

obecné noviny

Číslo 2

December 2015

Päťdesiat rokov materskej školy v Habovke

27. novembra 2015 zapisuje do svojej histórie nové číslo. Je ním číslo 50. Áno, 50 rokov ubehlo od chvíle, keď sa po prvýkrát otvorili dvere našej materskej školy v Habovke. Od tohto dňa prežívalo v nej svoje detstvo mnoho detí a dnes sú v nej už deti tých, ktorí pred 50 rokmi

začali písať históriu. Práve títo, dnes už rodičia našich detí, môžu porovnávať, čo sa v materskej škole za uplynulé obdobie zmenilo.

Slávnostné spomienkové stretnutie sa uskutočnilo v sále KD v Habovke, za účasti rodičov detí navštevujúcich MŠ, vedenia ZŠ s MŠ Habovka,

pozvaných hostí a to bývalých a súčasných zamestnancov materskej školy, starostov, pracovníkov obecného úradu a niektorých učiteľov ZŠ.

Po úvodných príhovoroch, riaditeľky ZŠ s MŠ Habovka PaedDr. Miroslavy Mydliarovej, pána starostu JUDr. Alojza Lajčina a zást. riad. ZŠ pre MŠ Habovka Janky Ondrošovej, všetkých prítomných pozdravili deti materskej školy, žiaci ZUŠ a country skupina Karolínka kultúrnym programom. Pán starosta sa poďakoval, všetkým prítomným za účasť na tomto stretnutí, ktoré spoločne pripravil kolektív MŠ v spolupráci s vedením ZŠ s MŠ Habovka a obecným úradom. V mene rodičov sa Vladimír Jurina poďakoval celému kolektívu učiteľiek materskej školy za ich svedomitú prácu.-

„Je to práca náročná, ktorej výsledky nevidieť zo dňa na deň. Treba na to vynaložiť veľa úsilia a trpezlivosti. Bez veľkej lásky k deťom by to žiadna učiteľka nedokázala, lebo neraz musí nahradiť matku, musí pohľadiť, pritúliť, utrieť slzičku, poľúkať kolienko“.

Milé boli stretnutia rodičov bývalých „škôlkárov“ so svojimi pani učiteľkami, spoločne pospomínali na časy minulé ale i prítomné. Bývalí zamestnanci si zaspomínali na obdobie ich práce v materskej škole, na rôzne veselé ale i smutné príhody. Pre všetkých účastníkov týchto osláv v KD pripravila Rodičovská rada pri MŠ Habovka malé pohostenie, mamičky napiekli voňavé koláčiky a iné dobroty.

(pokračovanie na strane 2)

Vianočný príhovor starostu obce

Milí Habovčania,
tá stará, ale vždy nová správa o narodení Spasiteľa, ktorá je stredobodom našich vianočných sviatkov: „Dnes sa Vám narodil Spasiteľ, Kristus Pán!“, znie pre všetkých. V tomto období sa okolo nás ozývajú koledy, posielame a dostávame pohľadnice s vianočným a novoročným práním. Hľadáme vhodné darčeky pre svojich blízkych. Sadáme k sviatočnému stolu, aby sme sa potešili a načerpali jedinečnej sily v kruhu rodiny, blízkych a priateľov. V tento čas sa všetci snažíme aspoň na malú chvíľu zastaviť a zaspomínať si na krásne chvíle prežité

v odchádzajúcom roku. Mnohí z nás si spomenú na svojich blízkych, ktorí sú ďaleko a aj na tých, ktorí už nie sú medzi nami, ale stále žijú v našich srdciach a v spomienkach. V tomto období máme viac rôznych starostí, ktoré súvisia s končiacim sa rokom, ale zároveň je to aj čas, kedy majú ľudia k sebe akosi bližšie. Počas Vianoc zabúdajú na nezhody a hádky a snažia sa viac si navzájom vychádzať v ústrety. Tak rozdávajme okolo seba dobrú náladu. Usilujme sa prekonať zlo dobrom a vážme si to, čo má naozaj hodnotu. Budme k druhým vnímavjší a tolerantnejší. Prajem Vám všetkým príjemné a ničím

nerušené prežitie čara Vianoc. Veľa pokoja a pohody, aby Vás rok 2016 sprevádzal len v pozitívnom duchu, ktorý Vám prinesie viac pevného zdravia, viac síl a šťastia v každodennom živote.

Nakoniec mi dovoľte Vám všetkým poďakovať sa za snahu, za každý podnet aj

za prácu, ktorou ste prispeli k rozvoju a zveľadeniu našej obce. Rok 2015 bol úspešný, aj keď nie všetko sa podarilo tak, ako by sme chceli. Nový rok dáva možnosť zlepšovať sa. Všetkým nám to zo srdca prajem. Je mi ctou s Vami spolupracovať.

Alojz Lajčin

Budova materskej školy kedysi

(pokračovanie z 1. strany)

Prítomní mali možnosť pozrieť si na tabuliach fotodokumentáciu z aktivít a činností MŠ. Premietanie fotodokumentácie v sále KD - Materská škola v minulosti a súčasnosti - (spracoval a zdokumentoval P. Leginus) bolo oživením spomienok všetkých účastníkov stretnutia.

Priateľské stretnutie prebiehalo v príjemnej a veselej atmosfére a nenarušila ho ani neúčasť väčšej časti zamestnancov základnej školy, ktorí boli pozvaní, ale z neznámych dôvodov medzi účastníkov neprišli. Naši nemeckí priatelia pán Jurgen Rubart s manželkou Anetkou sa ospravedlnili, ich rodinné

záležitosti im nedovolili prísť medzi nás. Zaslali blahoželanie k výročiu MŠ, veľa srdečných prání pre zamestnancov a deti navštevujúce materskú školu, ich rodičov, odoslaný bol i finančný dar.

Za všetkých zamestnancov materskej školy v Habovke si zaspomínala zást. riad. ZŠ pre MŠ Janka Ondrošová, ktorá tu pracuje od roku 1974. Za tých 50 rokov opustilo našu materskú školu mnoho detí a pôsobilo tu veľa učiteliek, upratovačiek, vedúcich ŠJ a kuchárov. Vystriedalo sa 7 riaditeľiek, 31 učiteliek a 18 nepedagogických zamestnancov. Žiaľ, niektorí už nie sú medzi nami, bola im venovaná tichá spomienka. Počas päťdesiatich rokov, vždy

v trochu inej podobe, mala materská škola za cieľ vytvárať pre deti bezpečný priestor v rodinnej pohode a vrúcnej atmosfére. MŠ prešla rôznymi premenami, začínala ako jednotriedna, postupne to bola materská škola dvojtriedna, ale i trojtriedna. Od roku 2002 tvorí spoločný právny subjekt so ZŠ – ZŠ s MŠ Habovka, ako 2-triedna MŠ. V roku 2005 sme sa presťahovali do nových zrekonštruovaných priestorov. V súčasnosti máme 2 triedy s celodennou a 1 triedu s poldennou starostlivosťou, navštevuje ju 57 detí, s ktorými pracuje 5 učiteliek. Kolektív materskej školy pripravuje brožúrku o histórii a súčasnosti MŠ Habovka, kde budú podrobnejšie spracované zaujímavosti zo života detí a učiteliek, rôzne zmeny, aktivity a činnosti.

Keď dnes rekapitulujeme činnosť našej materskej školy po 50 rokoch, môžeme s uspokojením konštatovať, že to boli roky naplnené svedomitou prácou mnohých učiteliek, kuchárov, upratovačiek, roky zamerané na plnenie náročných úloh vo výchove a vzdelávaní tých, ktorí sú našim najväčším bohatstvom – našich detí.

Doba sa mení, ale deti sú vždy iba deťmi. Sú náročnejšie, vnímavejšie, ale sú stále deťmi. My sa snažíme naďalej obohacovať ich rané detstvo tým, že ich učíme žiť v kolektíve, prispôbovať sa, navzájom si pomáhať, pripravujeme ich pre vstup do základnej školy a vytvárame pre nich zdravú klímu v našom prostredí materskej školy.

kolektív MŠ

Vystúpenie škôlkárov v kultúrnom dome

Viete, že?

.....obec Habovka leží v Skorušinskom pohorí pri ústí potoka Blatná do Studeného potoka v Studenej doline v Podtatranskej brázde.

... Habovka bola založená podľa valašského práva.

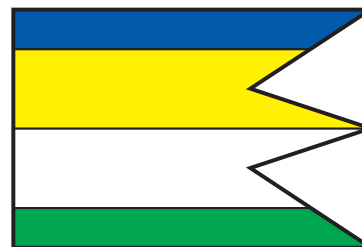
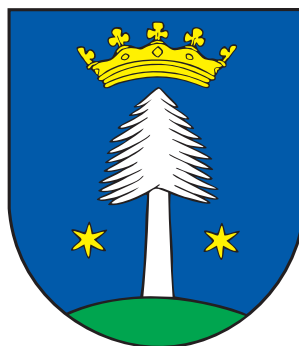
...podľa starej povesti Habovka bola založená na mieste, kde čimhovský valach zhabal svojim zemepánom Platýovcom ovce, ušiel a usadil sa v lokalite Jamy

....valasi boli slobodnejší ľudia ako roľníci na Oravskom panstve a zaoberali sa ovčiarstvom a dobytkárstvom. Medzi ďalšie ich povinnosti patrili strážiť hranice Uhorského kráľovstva, verejné cesty proti zbojníkom, mohli nosiť zbraň a mali vlastnú samosprávu.

.....celková rozloha obce je 2.915 ha a nadmorská výška obce je 736 m. n. m. Hustota obyvateľov je 2,13 obyvateľa/ha .

...počty obyvateľov:

rok 1961 - 1017 obyvateľov, rok 1970 - 1.032 obyvateľov,
rok 1980 - 1060 obyvateľov, rok 1991 - 1132 obyvateľov,
rok 2001 - 1308 obyvateľov, rok 2010 - 1340 obyvateľov,
rok 2011 - 1359 obyvateľov, rok 2012 - 1365 obyvateľov,
rok 2013 - 1355 obyvateľov, rok 2014 - 1374 obyvateľov.

.....vlajku obce tvorí obdĺžnik v ktorom sú štyri farby, modrá, žltá, biela a zelená. Erb obce tvorí v modrom štíte pod zlatou osemlistou korunou z nízkeho zeleného vršku vyrastajúci strieborný smrek, sprevádzaný po bokoch kmeňa dvoma zlatými hviezdami. Erb je zapísaný v Heraldickom registri Slovenskej republiky.

Zdroj: Výročná správa Obce Habovka

Lampy nám svietia ponad cesty hocijako. Dáme nové

Nové LED lampy vyzerajú lepšie a ušetrí nám aj viac elektrickej energie

Nielen nízka životnosť

a vysoká spotreba vedú Habovčanov k obnove verejného osvetlenia. Súčasný nespĺňa ani platné technické normy.

Naša obec získala 84-tisíc eur na obnovu verejného osvetlenia. „Jeho modernizácia nám pomôže výrazne znížiť spotrebu elektrickej energie a tiež náklady na údržbu,“ hovorí starosta Alojz Lajčin.

Projekt vyčíslil až 66-percentnú úsporu elektrickej energie oproti pôvodnému stavu. „V niektorých častiach dediny však pribudnú nové svetelné zdroje, takže výsledok môže byť iný.“

Technická správa charakterizuje súčasné verejné osvetlenie ako zastarané, vo viacerých častiach prevádzkované po ekonomickej a technickej životnosti.

Dedinu osvetľujú až tri druhy svietidiel z rokov 1993 až 2005. Sú umiestnené v rôznych výškach, na betónových, drevených či železných stožiaroch. Navyše, vzdialené od seba nepravidelne a hocijako naklonené. Rozvádzač verejného osvetlenia je z roku 1981, nevyhovuje ani spôsob jeho zapínania a vypínania. Za elektrickú energiu na verejné osvetlenie platí obec v súčasnosti sedemtisíc eur ročne.

Obec získala nenávratný finančný príspevok vo výške 84-tisíc eur, päť percent doloží z vlastného rozpočtu. Na prefinancovanie si zoberie preklenovací úver.

„Aktuálne prebieha administratívna kontrola verejného obstarávania, pri ktorej môže ministerstvo niečo

neuznať, čím sa sumy zmenia,“ dodal starosta. „Čakáme čo príde.“

Nové svietidlá pôjdu na miesta pôvodných, kde treba, pribudnú nové. Vymeniť a doplniť zhruba 150 svetelných bodov by mali stihnúť za štyri až šesť týždňov. „Chceme to stihnúť ešte tento rok.“

V najbližších rokoch by mal systém fungovať bez akejkoľvek údržby, výdavky spojené s údržbou sa očakávajú najskôr po desiatich rokoch.

Záruka na LED svietidlá je päť rokov, životnosť 100-tisíc hodín. Riadiaci systém verejného osvetlenia umožňuje stmievanie i diaľkové ovládanie.

Zdroj: MY Oravské noviny

Robíme pre bezpečnejšie cesty

Frekventovanou časťou dediny prechádzajú nielen domáci do školy, kostola či obchodu. Cesta je na trase z Podbiela do Zuberca, Roháčov i na Liptovský Mikuláš a v čase turistickej sezóny je to cítiť.

„Máme bežne 1400 obyvateľov a podľa štatistik ubytovacieho portálu sme za vlaňajšok desiatym najnavštevovanejším miestom na Slovensku,“ hovorí starosta Alojz Lajčin. „Preto sa potrebujeme venovať chodníkom a priechodom pre chodcov v kritických úsekoch.“

Bezpečne cez cestu

Na projekt Bezpečné priechody pre chodcov získala obec 4320 eur. „Zriadime nový priechod na začiatku dediny, ďalšie dva, ktoré už sú pri základnej škole a kostole, zrekonštruujeme,“ hovorí starosta. „Všetky priechody osvetlíme a označíme dopravnými značkami.“

Obec sa pri žiadosti o dotáciu na tento projekt zaviazala priechody udržiavať a nový prepojiť chodníkom s autobusovou zastávkou.

Nový chodník

Výrazne väčšou akciou je vybudovanie nového chodníka

v časti Klimkov vršok. Obec ho zafinancuje z vlastného rozpočtu. Vyčíslené náklady 106-tisíc by mohli verejným obstarávaním klesnúť. Stavať sa začne na jar, do letnej turistickej sezóny by mal byť hotový.

Chodník zo zámkovkej dlažby povedie po ľavej strane Klimkovho vršku, zdola zasiahne zhruba 100 metrov do ulice Blatná, hore povedie po starom chodníku až k Jednote. Súčasťou stavby bude dažďová kanalizácia. Vyžiada si aj

prerábku časti oporného múru na Klimkovom vršku. Celková dĺžka chodníka je 420 metrov.

„Geometrický plán je hotový, potrebujeme vysporiadať pozemky,“ hovorí Alojz Lajčin. V dotknutých plochách je zhruba 50 vlastníkov, medzi nimi i neznámi. „Návrh chodníka sme vypracovali tak, aby nedochádzalo k zbytočne veľkým zásahom do súkromných pozemkov, ale aby bol v súlade s platnými normami.“

Zdroj: MY Oravské noviny

Starý chodník bude na budúci rok nahradený novým

Lesná železnica v Habovke

*Železničný most cez potok Studená pri obci Biely Potok
© repro z publikácie Oravský komposesorát, Praha 1930*

Najviac lesných železníc u nás vzniklo v prvej polovici minulého storočia, kedy ich bolo vybudovaných na Slovensku asi 40. V roku 1953 bola ich celková dĺžka 688 km. Boli hlavným zdrojom obživy väčšiny obyvateľov daného územia, čo bola ťažba a spracovanie dreva. Kapacita a kvalita dopravy dreva splavovaním už nedokázala uspokojovať potreby rýchlo sa rozvíjajúceho priemyslu. Bolo preto nevyhnutné zabezpečiť kvalitnú a plynulú dopravu dreva počas celého roka. Lesnaté, dlhé a tiahle doliny Karpatského oblúka poskytovali ideálny terén pre výstavbu, v tom období jediného skutočne efektívneho dopravného systému s potrebnou kapacitou – lesnej železnice. Nenásilne zapadali do okolitej prírody a svojou prevádzkou nerušili život v lese. Boli to akési „zmenšeniny“ klasických železníc – ich rozchod bol užší (obvykle 760 mm). Najrozšírenejším druhom vozňov boli brzdené oplenové vozne, skladali sa z jedného páru podvozkov, ktoré boli spojené iba nákladom dreva, ktoré dosahovalo dĺžku až 25 m. Zaujímavou súčasťou lesných železníc boli ich depá a dielne na opravu vozidiel. Každá lesná železnica predstavovala väčšinou úplne sebestačný

uzavretý technický organizmus. Okrem bežnej údržby a revízií sa tu vykonávali všetky druhy opráv, vrátane generálnych opráv parných rušňov a ich kotlov. Lesné železnice začínali väčšinou pri „veľkej železnici“, píle alebo v údolí významnejších vodných tokov. Za prvú železnicu na Slovensku sa považuje „drevenka“ ťahaná koňmi, prevádzkovaná na území panstva Coburg v Jelšave v rokoch 1842 – 1853, ktorá dosahovala dĺžku 3,7 km. Niektoré boli aj technickými unikátmi, napr. prvá elektrifikovaná železnica v strednej Európe v Ľubochni z roku 1904, alebo úvratové úseky lesných železníc v Lednických Rovniach a vo Vychylovke. Kone slúžili na vyťahovanie prázdnych vagónov nahor, ktoré po naložení drevom boli spúšťané dole gravitačne. Neskôr ich nahrádzali parné a motorové rušne.

Povolenie na začatie prípravných prác lesnej železnice z Podbieli do Habovky bolo udelené výnosom uhorského ministerstva obchodu z 1. 7. 1918. Železniciu vybuďovala budapešťianska drevárska firma Országos Fatermelő Részvény társaság (Krajinská drevodorbajúca účastinná spoločnosť, známa pod skratkou OFA), ktorá chcela

dopravovať na svoju parnú pílu v Podbieli drevo odkúpené od Oravského komposesorátu z oblasti potoka Studená. Po úspešnej administratívnej pochôdzke 8. - 10. 4. 1919 bolo firme OFA udelené povolenie na postavenie a prevádzku železnice na dobu 10 rokov do 1. 7. 1929. Železnica bola vybudovaná v nasledujúcich mesiacoch a 5. 2. 1920 sa uskutočnila technicko-policajná pochôdzka trate a komisia jej udelila ústne užívacie povolenie, ktoré potvrdilo Ministerstvo železníc výnosom z 21. 2. 1920.

Trať železnice začínala v Podbieli asi 800 m od sútoku Studenej s Oravou. Ďalej pokračovala cez Biely Potok až do Habovky. Plocha pod železnicou zaberala asi 5,5 ha a dĺžka trate bola 10 950 m. Na začiatku železnice bola vybudovaná výhrevňa (depo). Táto zrubová budova mala jednu miestnosť pre rušeň a jednu pre kuriča. Na riadenie prevádzky slúžil telefón, ktorý viedol z parnej píly na konečnú stanicu v Habovke. Rušňový a vozový park tvorili parný rušeň značky Reszinke o hmotnosti 13 t a 18 súprav oplenových podvozkov onosnosti 5t. Obsluhu železnice zabezpečoval 1 rušňovodič a 3 brzďári a traťmajster, ktorý sa staral o údržbu trate. Plán dobudovania železnice mal spojiť začiatok trate s parnou pílou, ktorá bola na druhom brehu Oravy a pripojenie na železniciu v Podbieli aby sa nespracovaná guľatina a produkty z píly prekladali na vozne miestnej železnice. Prípojka z rôznych ťažkostí vybudovaná nebola, drevo sa od železnice na pílu plavilo cez rieku Oravu a ostatná nespracovaná guľatina dole po prúde rieky.

Trasa železnice vedenej v blízkosti potoka Studená bola často poškodzovaná pri povodniach, čo sa negatívne prejavovalo na jej prevádzke.

Výdatné dažde 1. 8. 1924 a 28. – 30. 6. 1925 narobili veľké škody na železnici. Väčšina mostov bola strhnutá a časť trate bola podmytá. V októbri 1928 firma OFA prevádzku železnice zastavila a personál prepustila.

V roku 1928 začal Oravský komposesorát, najväčší vlastníť lesov medzi Habovkou a Oravicami, plánovať postavenie úzkorozchodnej lesnej železnice z Habovky cez Zuberec až do Oravíc. Železnica začínala pri konečnej stanici železnice firmy OFA v Habovke, viedla cez Zuberec na Brestovú (končila povýše skanzenu). Počítalo sa s predĺžením trate do doliny o 3 - 4 km. Ďalej bola plánovaná úvratou stúpať do Sedla (pravdepodobne na Borek) a odtiaľ do Oravíc, kde by na 16,6 km končila stanicou pri ceste smerom na Vitanovú. Projekt vypracoval Ing. Metzl z Prahy, ktorý sa počas vymierania dostal do konfliktu s obyvateľmi obidvoch obcí, ktorí videli v plánovanej železnici stratu hlavného zárobku z povozníckej činnosti pri doprave dreva. Cítiac sa dotknutí vzniesli pred komisiou svoje požiadavky, ktoré pre štylizáciu je vhodné celé uviesť:

1. Gruntomajitelia z Habovky a zo Zuberca budú mať určité, pred súdom platné právo o kurívové drevo po lesoch terajšieho komposesorátu i budúceho majiteľa na každý týždeň dvakrát si nazbierať zdarma, bez assignácie. Zdarma si môžu každoročne 200 m palivového dreva pre školy a faru narúbať a železničkou zviešť.

2. Ku všetkej práci tak v lesoch, ako i pri železničke v prvom rade budú mať právo tak, že keď tunajší obyvateľ chce pracovať, musí mu cudzinec prepustiť, čo si musí lesná správa vykonať.

3. Železnička nech je vedená vrbami a kamencom tak, aby nám oračinou nikde nešla, ale bola záchranou reguláciu

nášho potoka.

4. Každú škodu, zapríčinenú na našom dobytku a vôbec na našom chotári železničkou bude hradíť úplne komposesorát.

5. Habovka si zvlášť žiada do vlastníctva ako náhradu pozemok so všetkým, čo je na pozemku od Maňovej až po Prednú Kremenú, od potoka Blatnej až na vrch a dľa Záborového zákona žiada si odkúpiť celú Skorušinu.

6. Zuberec do vlastníctva si žiada náhradu: Števkovku celú so všetkým, hole Biela skala a Zuberec, dľa Záborového zákona si odkúpiť Okružlicu, Polany, Sívý Potok, Polomu, alebo sme dosaď nič nedostali a dľa zákona nám prináleží.“

Verejno-správna pochôdzka, ktorá sa uskutočnila 8 – 11. 7. 1929 bola na žiadosť riaditeľstva Oravského komposesorátu vykonaná len po Brestovú, pretože ostatná časť trate do Oravíc nebola z lesohospodárskeho hľadiska pre komposesorát vhodná a z tohto dôvodu bude potrebné prepracovanie projektu. Po skončení pochôdzky predseda komisie Ing. A. Chour dal ústne povolenie k zriadeniu a prevádzke úzkorozchodnej parnej železnice vedúcej z Habovky do Oravíc, na obdobie 60 rokov t. j. do 8. 7. 1989.

Súčasne s prípravami na vybudovanie nového úseku Habovka – Brestová -Oravice začal komposesorát vyvíjať snahu o odkúpenie trate Podbiel – Habovka od firmy OFA, pretože jej končila koncesia na prevádzku a nemala v gravitujúcej oblasti železnice kúpené žiadne drevo. O predaji železnice sa rozhodlo 1. 2. 1930 v Prahe, kde ju

komposesorát odkúpil od firmy OFA za 550 000 Kč so všetkými právami a záväzkami získanými firmou OFA od majiteľov pozemkov k stavbe a prevádzke lesnej železnice.

V rokoch 1930 - 1931, bola železnica z Podbiela do Habovky opravená a v dňoch 17. -18. 9. 1931 bola vykonaná policajná a odborná prehliadka objektov a stavby. Pretože, komposesorát neprevzal pri kúpe železnice strojový a vozový park, zakúpil parnú lokomotívu o výkone 90 konských síl vyrobenú v ČKD Praha. Ďalej bolo vo vozňovom parku 6 plošinových vozňov, 18 párov oplienkových podvozkov, jedna šliapacia drezina a 6 traťových vozíkov. Personál pozostával zo správcu Ing. Kňazovického, rušňovodiča, J. Rajnohu, kuriča J. Dudáčka, 3 brzdárov a traťmajstra Ľ. Majera.

Predĺženie železnice z Habovky na Brestovú bolo zrealizované podľa pôvodného projektu, v dĺžke 7 184 m kde bola vybudovaná výhrevňa s jednou miestnosťou pre lokomotívu, opravárenská dielňa a v podkroví boli dve miestnosti na ubytovanie zamestnancov. V dňoch 19. - 21. 12. 1932 sa uskutočnila technicko-policajná pochôdzka, kde bolo udelené ústne povolenie na prevádzku, ktoré bolo potvrdené Ministerstvom železníc 12. 1. 1934. Najvyššia povolená rýchlosť železnice bola stanovená na rýchlosť 15 km/hod. Vozový park bol doplnený o 12 železných vozňov vyrobených v Popradskej vozovke a ďalších 6 o menšej nosnosti od firmy Stark zo Žiliny.

Plánované predĺženie železnice do Oravíc sa nikdy

neuskutočnilo. V dňoch 16. – 18. 7. 1934 postihla údolie potoka Studená katastrofálna povodeň, ktorá spôsobila na železnici obrovské škody:

- časť železničnej trate v dĺžke 1 370 m bola úplne strhnutá a čiastočne odplavená, na viacerých úsekoch sa vytvorilo v miestach, kde predtým viedla železničná trať, nové koryto potoka, koľajnice a podvaly boli sčasti odplavené, sčasti zanesené pieskom a balvanmi;

- na 2 960 m dlhom úseku trate bolo odplavené teleso spodnej stavby, koľajnice a podvaly zostali na viacerých miestach visieť vo vzduchu a koľajnice boli deformované poprehýbaním;

- na 860 m dlhom úseku boli podmyté a bola z nich vyplavená zemina;

- 100 m betónového ochranného múru, 700 m ochranného kamenného múru a 840 m, ochrannej drevenej steny bolo zničených;

- zničené boli 4 drevené mosty, 1 železný most, 2 železobetónové a 2 betónové priepusty;

- zničené bolo telefónne

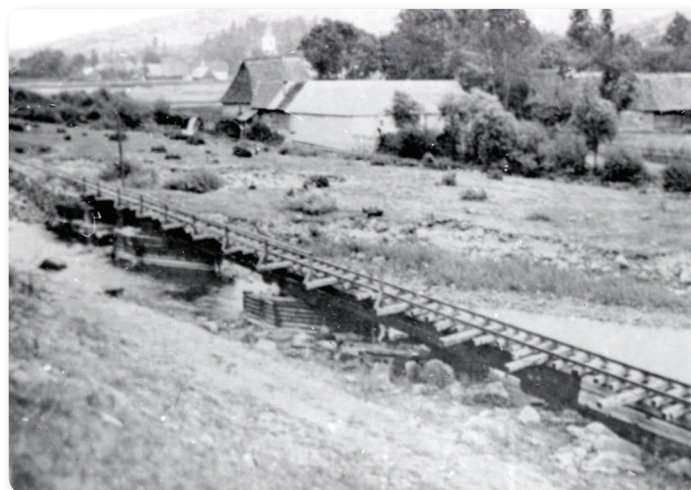
vedenie v dĺžke 7 km;

- vodou bola odplavená 1 motorová drezina, ktorá sa práve v čase, keď sa valila voda nachádzala na trati.

Riaditeľstvo komposesorátu navrhlo, aby sa trať zničenej železnice neobnovovala, pretože oprava trate bez regulácie potoka by bola veľmi riskantná. Podľa výpočtov by oprava stála 1,5 mil. Kč. Preto sa komposesorát rozhodol železnici z majetkového účtu odpísať. Táto odpísaná hodnota bola 2 686 343,45 Kč. Odvoz lokomotívy musel počkať na Brestovej do zimy, kedy bola rozobratá a prevezená na saniach do Podbiela a odtiaľ po železnici do Vychylovky, spolu so zachovalými koľajovými vozidlami, kde slúžila do roku 1966.

Týmto sa história lesnej železnice v Habovke skončila. Aj keď je to už viac ako 80 rokov skúsme si predstaviť aká by to bola turistická atrakcia, ak by sa vybuďovala celá trať až do Oravíc, určite by bola využitá na rekreačné a turistické aktivity počas celého roka.

Alexander Halák

Železničný most cez potok Studená pri obci Biely Potok
© reproto publikácie Oravský komposesorát, Praha 1930

Prehľad vystaňovalcov z obce Habovka do USA v rokoch 1875 - 1924

(pokračovanie z minulého čísla)

Imigračný úrad

V rokoch 1820 – 1892 sídlil Imigračný úrad na juhu Manhattanu v prístave Castle

Garden. Odtiaľ ho presťahovali na ostrov Ellis Island, kde v tieni Sochy Slobody postavili novú budovu z „Gruzínskej borovice“ a otvorený bol 1.1.1892. Tento ostrov sa premenil na malé mesto, v ktorom sa nachádzal

nový Imigračný úrad, súd, škola, nemocnica, obchody a ubytovne. Večer 17. júna 1897 budova do základov vyhorela. Okamžite začali stavať novú „ohňovzdornú“ budovu otvorenú 17. decembra

1900 a v tento deň prijali 2 251 prisťahovalcov.

Cez tento ostrov prešlo medzi rokmi 1892 až 1954 do Ameriky viac ako dvanásť miliónov prisťahovalcov.

(pokračovanie na strane 10)

Návšteva našich priateľov z Nemecka

Bärbelka Rubart

Veľkým prínosom pre rozvoj materiálnej základne materskej školy v Habovke bola návšteva z Nemecka. Manželia Jürgen a Bärbelka Rubartovi sú priatelia pani Márie Daňovej. V roku 1997 p. Bärbelka prehrala boj so zákernou chorobou - zomrela. Jürgen v telefonickom rozhovore s pani Daňovou, sa

okrem iného opýtal, kde jej deti navštevovali materskú školu. Všetky štyri deti Daňovcov chodili do MŠ Habovka.

Až v parte, ktoré následne prišlo sa Maricka Daňová dozvedela, že aby miesto kvetinových darov známi posielali peniaze na ten a ten účet a táto finančná čiastka bude pre deti v materskej škole Habovka na Slovensku. Na pohrebe sa p. Daňová dozvedela, že to bolo aj Bärbelkino pranie a nebolo slov ako poďakovať. Čin, ktorý nemá obdobu u nás, priateľstvo na život a na smrť. Vybieralo sa 200 000.-Sk, ktoré Jürgen spolu s rodinnou priateľkou Anettkou odovzdali 1. novembra 1997 materskej škole v Habovke. Okrem toho priniesli hojdaciu kačičku,

krásne hračky, cukrovinky, bolo to neopísateľné stretnutie pre celý kolektív školy. Pri opakovaných návštevách materskej školy priatelia z Nemecka prinesú pre deti finančnú čiastku ale aj darčeky. Na počesť Bärbelky je zriadený kútik v materskej škole. Naďalej i keď nie tak často sme s nimi

v kontakte prostredníctvom Maricky Daňovej, ktorej patrí poďakovanie za jej ochotu a obetavosť, ktorú preukazuje svojim prístupom a milým slovom, k nášmu kolektívu a utužovanie priateľstva s rodinou pána Jurgena.

kolektív MŠ

Prvá návšteva v našej materskej škole.

Mikulášska besiedka

Jedným z najočakávanejších dní detí v materskej škole je deň, kedy príde Mikuláš. I tento rok prišiel a priniesol deťom kopu darčiekov. Deti si preňho i pre svojich rodičov, starých rodičov a súrodencov pripravili krásny program poskladaný z piesní, básní, tančekov a vianočných kolied. Mikulášska besiedka

sa nám vydarila. Prežili sme čarokrásne popoludnie v kruhu svojich najbližších. Potešili, zabavili sme sa a tá nevšedná radosť a spokojnosť v detských očiach je pre nás odmenou.

kolektív MŠ

Deň úcty k starším

Jeseň je naozaj krásna. A v jednom z mesiacov a to práve v októbri, nám pripomína

jednu z najvzácnejších cností, ktorá môže byť zrodená v duši človeka.

Je ňou úcta k starším. Úcta k tým, ktorí tvrdo pracovali, aby sa nám žilo lepšie. Úcta k našim starým otcom a k našim starým mamám. K našim prarodičom. Ku všetkým, ktorí si zadržali svoje ruky, aby naše zostali hladké a nepoškvrnené.

Každý malý chlapec bude raz aj dedko. Všetci raz budeme starí. Ale starší ľudia nie sú menejcenní. Sú krásni. Krásni vďaka svojej múdrosti. Prejavujme im úctu, pretože nám ešte vždy majú čo dať.

Človek sa učí celý život. A najlepším učiteľom sú jeho najbližší. Rodina, rodičia, či starí rodičia. Nepripomínajme si ich iba v jeden deň alebo v jeden mesiac, ale každý deň v roku.

A preto aj žiaci našej ZŠ boli potešení starých rodičov svojím spevom v kultúrnom dome, kde bol pre starých rodičov pripravený nielen bohatý program, ale aj dobrý obed.

Anna Žmijáková

Európsky deň jazykov

Koniec septembra je venovaný oslave európskych jazykov. Žiaci našej školy si pripravili prezentácie a projekty v štyroch jazykoch, ktoré sa učia. Deviatci predstavili nemecky hovoriace krajiny, ôsmaci predniesli baseň v ruskom jazyku, siedmci si pripravili projekty

o Španielsku a šiestaci sa pripravili prezentáciu o anglicky hovoriacich krajinách. Anglický jazyk sa učia všetci žiaci našej školy, a preto na záver si svoje vedomosti mali možnosť preveriť v krátkom teste, za ktorých získali jednotku.

M. Pilarčíková

Cezpoľný beh žiakov a žiačok ZŠ

Dňa 24.9. 2015 sa reprezentanti našej školy zúčastnili okresného kola v cezpoľnom behu základných

škôl v Zuberici. Zastúpenie sme mali v oboch kategóriách, ako žiačok, tak aj žiakov. Žiačky si zmerali sily v trati dlhej 2 km

a žiaci súperili na trati v dĺžke 3 km. V kategórii žiačok sa Timea Pavlová umiestnila na 2.mieste a získala v súťaži jednotlivcov striebornú medailu. V kategórii chlapcov ťahali žiaci za jeden koniec a vybovojovali

spoločne cenný bronz. Školu reprezentovali: Juráň Mário, Pilarčík Matej, Pilár Adam, Pavlová Timea, Moresová Katarína, Tekeľová Dominika.

Mário Seman

Charitatívny nadnárodný koncert Integrácia 2015

Dňa 3. septembra sa v Bratislave v Zimnom štadióne Ondreja Nepelu uskutočnil nadnárodný charitatívny koncert s názvom Integrácia. Témou Integrácie je spájať všetky deti bez rozdielu – Slnko svieti pre všetky deti rovnako. Na toto podujatie dostala pozvánku aj naša škola, a tak vo štvrtok ráno sa desať nás mladých z Habovky vybralo na cestu spolu s ďalšími tromi školami na dlhú cestu autobusom do nášho hlavného mesta. Atmosféra na koncerte bola neopakovateľná. Na začiatku všetkých prišiel pozdraviť náš

pán prezident Andrej Kiska, predseda parlamentu Peter Pellegrini a niekoľko ďalších významných ľudí. Účinkovali tam napr. Tublatanka, Adela Banášová, Lúčnica, Nela Pocisková, Olympic, Ego, Rytmus, ale ukázať sa prišli aj hokejisti a futbalisti slovenskej reprezentácie. Títo ľudia dokázali všetkým 11000 deťom vyčariť na tvárach úsmev, ktorý sa nám vždy pri spomienke na tento koncert znovu objaví na tvári. Tak už sa tešíme na ďalšie stretnutie 20 000 detí na 8. ročníku koncertu Integrácie. TAK O ROK V TRNAVE!

Anna Žmijáková

English One – nový spôsob výučby angličtiny

V našej škole sme 3.11.2015 privítali na hodinách anglického jazyka lektora Paula, ktorý nás ako native speaker zoznámil a prakticky s nami precvičil nový vzdelávací obsah Core Curriculum for English. Tento interaktívny vzdelávací program je prístupný na stránke Planéta vedomostí nielen pre učiteľov a žiakov, ale aj pre širokú verejnosť. Žiakom

sa vyučovanie anglického jazyka s lektorom páčilo a veľmi ocenili, že si mohli otestovať svoje vedomosti z cudzieho jazyka a uplatniť ich v reálnej situácii. Prítomnosť anglicky hovoriaceho lektora a práca s novým interaktívnym programom pôsobila na žiakov motivačne a na hodinách sa všetci aktívne zapájali.

Gabriela Hrubošová

ŽIACKA ŠKOLSKÁ RADA

Tento rok vznikla v našej škole žiacka školská rada, v ktorej sú po dvaja žiaci ako zástupcovia tried 5. – 9. ročníka.

Úlohou žiackej rady je napr. zistiť, čo žiakom na škole chýba, aké ďalšie aktivity by privítali... Spolu chceme vytvoriť v škole dobrú atmosféru, aby učitelia s nami spolupracovali. Ešte sa len rozbiehame, ale dúfam, že žiacka rada vydrží aj v ďalších školských rokoch a bude dianie

v škole priaznivo ovplyvňovať. Najnovšie sme mali stretnutie, kde sme rozmyšľali ako spestriť predvianočné obdobie. Riešili sme program na Mikuláša, ďalej sme rozprávali o vianočnom programe, ktorý sa každoročne koná deň pred prázdninami a máme aj horúcu novinku, ktorou sú Vianočné trhy u nás v škole.

Anna Žmijáková

Technická olympiáda

Po náročnej ceste do Námestova sme prišli do SOU technické, kde sme boli privítaní raňajkami. Potom prišiel riaditeľ školy, ktorý nás privítal a poučil o bezpečnosti. S majstrami sme prešli do učební, kde sme napísali krátky test, na ktorý sme mali pol hodiny. Po teste nasledovala prestávka. Keď sme prišli do dielní, majster nám dal

technický výkres s názvom „Svietnik“. Bolo to celkom ťažké a zložité vyrobiť, pretože bol cenný každý milimeter. Olympiádu sme vyhrali a dostali sme diplom a pohár.

V kategórii jednotlivcov ešte získal 3. miesto Miroslav Pilarčík.

Adam Jarina, Branislav Žák

Pytagoriáda

Dňa 8. a 9. decembra 2015 sa uskutočnilo školské kolo matematickej Pytagoriády. Úspešný riešiteľ je ten, kto vyriešil minimálne 10 úloh správne z 15.

Úspešní riešitelia				
Ročník	Meno	Priezvisko	Body	Miesto
3.	Tatiana	Tarajová	13 + 7	1.
3.	Mária	Šveláňová	11 + 7	2.
3.	Marián	Jurina	10 + 7	3.
3.	Samuel	Žmiják	10 + 7	3.
4.	Filip	Jandura	10 + 7	1.
4.	Sabína	Zuberská	10 + 7	1.
4.	Alexandra	Kohárová	11 + 3	2.
4.	Timotej	Leginus	10 + 3	3.
5.	Nina	Mydlárová	10 + 1	1.
8.	Jakub	Mydlár	12 + 1	1.

Farská púť do Medžugoria

Habovskí pútníci v Medžugorí

V druhej polovici júna (od 14.-20.) sa uskutočnila farská púť do Medžugoria z našej farnosti. Púť sa zúčastnilo 50 pútníkov. Po prebdení noci v autobuse nás ráno zobudil krásny východ slnka na Makarskej riviére v Chorvátsku, kde sme aj odslúžili sv. omšu

spolu s ostatnými pútníkmi zo Slovenska. Do Medžugoria sme dorazili v popoludňajších hodinách. Naše prvé kroky smerovali ku kostolu sv. Jakuba a Panne Márii – Kráľovnej pokoja. Najväčšou duchovnou posilou nám bol výstup na vrch zjavenia Panny

Márie Kráľovnej pokoja na Podbrdo. Na milostivom vrchu je socha Panny Márie, kde každý v súkromnej modlitbe mohol odovzdať svoje prosby, vďaky a odprosenia za svoje poklesky. Druhý výstup bol na vrch Križevac, kde sa nachádza kríž, v ktorom sa nachádzajú relikvie sv. Kríža. Pre náročnosť a horúce počasie sme museli „vyštartovať“ v skorých ranných hodinách. Počas púte sme sa stretli s pátrom Marinkom Pakitom – františkán, ktorého rehoľa pôsobí v Medžugorí. S Terezkou, ktorá odovzdáva posolstvá Panny Márie od vizionárov a sprevádza slovenských pútníkov, navštívili sme aj Majčino selo, hrob Slavka Barbariča, sochu Vzkrieseného Krista a mnoho iných miest. Počas každodenného programu sme sa zúčastňovali aj slovenských sv. omší, ktoré

doprevádzali naši mladí svojim spevom a hraním. Medžugorie je miesto, modlitby, ticha a pokoja a miesto neuveriteľnej Božej lásky. Drahí pútníci a milí čitatelia, Medžugorie je tým, čím bol pre učeníkov vrch Tábor: miestom, kde sa človek presvedčí, že je možné žiť v láske a prežívať Božiu slávu. Počas tohto týždňa sme zažili mnoho spoločných zážitkov, niektorí spoločnú reč, slová odpustenia i nové priateľstvá aj napriek vekovému rozdielu. Ale potom je potrebné vrátiť sa domov. My sme sa šťastne vrátili do vlastného Jeruzalema, do svojej každodennej reality, k práci, k štúdiu, medzi ľuďmi, ktorí nemajú možno také isté presvedčenie ako my. Do ďalších dní sa snažme, aby na nás bolo vidieť, že naše nohy kráčali po posvätných miestach.

Lukáš Belopotočan

Farský letný tábor

Spoločenstvo mladých (Habovská Mládež) v spolupráci s Obecným úradom v Habovke opäť, nezaspali na vavrínoch, dali dokopy svoje hlavy a zorganizovali už po tretíkrát pre deti z našej obce letný tábor.

No tento rok však bol výnimočný. Nielen tým, že sa zmenilo centrum diania, ktoré počas dvoch rokov bolo v kultúrnom dome a tento rok v samotnom areáli základnej školy, ale predovšetkým tým, že sme získali podporu zo Žilinského samosprávneho kraja. Táto podpora nám umožnila pripraviť pre deti pestrejší a zaujímavejší program. Počas týždňa 50 detí spolu so 17 mladými, ktorí pripravili program, navštívili: sochu Krista v Kline, obec Oravskú Lesnú kde sa nachádza Oravská lesná železnica, na ktorej sa aj previezli. Dozvedeli sa bližšie informácie o práci Horskej záchrannej služby, Policajného zboru, policajných

psovodov, Hasičského zboru v Habovke, a zároveň si mohli vyskúšať aj ich prácu. Nie iba malí ale aj veľkí mali možnosť prvýkrát si obzrieť nové hasičské auto, ktoré má naša obec. Poznávaním a edukáciou, i keď boli prázdniny, deti nešetrili ani na túre v Kvačianskej doline. Počas jednotlivých etáp doliny, mladí prezlečení v typickom habovskom kroji, ich oboznamovali so životom v starších časoch, kedy naši predkovia museli ťažko pracovať na poliach alebo ďaleko cestovať za prácou. Na záver týždňa, ako to už na táboroch býva zvykom, bola skúška odvahy - nočná hra. Každé s detí muselo touto cestou prejsť.

Pri táborovom ohni sa od „neznámeho pocestného“ dozvedeli, prečo sa volá kopec Mních vlastne Mních. Len tí najstatočnejší dokázali prejsť celou skúškou. Všetko má svoj začiatok a aj koniec, tak aj náš mu táboru raz musel prísť

Habovská mládež pri soche Ježiša Krista nad obcou Klin

koniec.

Týmto spôsobom by sme sa chceli poďakovať: pánovi starostovi – že nás povzbudzoval a spolu s nami sa podieľal na prípravách tábora, pracovníkom obecného úradu, duchovnému otcovi Ondrejovi, obecnému zastupiteľstvu, vedeniu základnej školy, našim rodinám i rodičom detí.

Nech taká dobrá spolupráca, aká bola pri organizovaní tejto akcie je zrkadlom pre široký svet, že v našej dedine žijeme heslom: „ SPOLU DOKÁŽEME VIAC!“

Lukáš Belopotočan

Otvorme srdcia pre úsmev

V sobotu, dňa 12.12.2015 sa nám s Božou pomocou a s pomocou dobrých ľudí podarilo zorganizovať II. ročník vianočného trhu s názvom Otvorme srdcia pre úsmev. I. ročník niesol názov Úsmev pre Anetku.

Vážime si, že ste otvorili svoje srdcia pre úsmev tým, ktorí sú zdravotne znevýhodnení, a že tu, u nás v Habovke, fungujeme ako jedna veľká rodina. Váš príspevok bol 1321,76 €.

Vďaka vám všetkým môžeme pomôcť rodinám, ktoré našu pomoc potrebujú.

FS Bučník túto sumu navýšil na 1500 €. Po dôkladnom

premýšlení sme rozhodli, že pomôžeme: Matkovi Hrubošovi sumou 700 €, Šimonovi Tarajovi sumou 400 € a Andrejovi Pevnému sumou 400 €. Uvedomujeme si, že nie každému sa naše rozhodnutie bude zdať správne, no verte, že rozhodovať o tom nie je jednoduché. Snažili sme sa rozhodnúť s najlepším vedomím a svedomím. O rok, ak Pán Boh dá, by sme sa pokúsili pomôcť ďalším rodinám, ktoré sú odkázané na pomoc.

Dovoľte, aby sme sa všetkým vám úprimne a zo srdca poďakovali za vašu ochotu, ústretovosť a pochopenie,

ktoré ste prejavili poskytnutím rôznych produktov na vianočný trh, ale aj vám, ktorí ste si výrobky zakúpili a tak podporili dobrú vec. Táto akcia mala príjemnú rodinnú atmosféru plnú ľudského tepla, ktorú ste pomohli vytvoriť svojou účasťou. Veríme, že si takto vianočné sviatky viac vychutnáte ...

Ďakujeme všetkým účinkujúcim hosťom, (súrodencom Bažíkovcom, Folklornej skupine Gosťovska z Vitanovej, mladým folkloristom z Habovky – dievčatám i chlapcom, mladým zo skupiny Sinaj, gospelovej skupiny ROUTE

a všetkým skvelým spevákom a hudobníkom, ktorí svojim vystúpením prispeli k príjemnej atmosfére. Ďakujeme aj ďalším, ktorí sa starali o ozvučenie a technické vybavenie, fotografom, kameramanom, ako i Obecnému úradu v Habovke, ktorý nám zapožičal sálu kultúrneho domu bez poplatku.

FS Bučník praje všetkým pokojné a požehnané vianočné sviatky. Nech Vás hreje dobrý pocit, že ste pomohli radi a bez nároku na odmenu. Veď pomáhať je vznešená vec.

(JM)

Stará cesta

Pesníčkář Stanley s Kapucínmi zožali úspech

Pekné júlové popoludnie hudby pripravilo občianske pre všetkých priaznivcov združenie Stará cesta v areáli

penzionu Julianin Dvor. Bol to už 8. ročník folk-country festivalu, ktorý sa predstavil viacerými štýlmi. Rockový štýl predstavila skupina Reto rock revival z Vrútok, bluegrass od skupiny Arva Gras z Nižnej. Nechýbali ani naši domáci hudobníci zo skupiny Slza 2. Prestávky medzi jednotlivými vystúpeniami kapiel vyplnili naše deti z tanečnej skupiny Karolínka, ktoré vedie pani doktorka Brečková a tanečná skupina ZUŠ pod vedením pána Jarolína. Vtipnými piesňami s duchovným odkazom, divákov členovia skupiny Kapucíni a Stanley,

ktorí už viackrát účinkovali na tomto podujatí. Vyvrcholením programu bola world - music kapela Spod Budína s Robom Hulejom, ktorá čerpá z bohatej klenotnice slovenského folklóru a obecnstvu ju predstavujú vo vlastnej úprave. Po vianočných Starých cestách vás, pre zmenu, pozývame na novoročnú Starú cestu a to dňa 1. januára 2016 o 18:00 do sály kultúrneho domu. Predstavia sa vám skupiny Skalka, Slza 2, Spod Kýčere, L'H Klimekovicov a ďalšie domáce skupiny. Tešíme sa na spoločné stretnutie.

Edmund Pilarčík

(pokračovanie zo strany 5)

V novembri 1954 bol Ellis Island oficiálne uzavretý.

V r. 1965 vyhlásili Ellis Island za súčasť Sochy slobody, ktorá bola postavená na susednom ostrove, za Národný pamätník. Po dôkladnej rekonštrukcii otvorili ostrov pre verejnosť a v budove Imigračného úradu zriadili múzeum „Ellis Island Immigration Museum“. Múzeum navštívi takmer 2 milióny záujemcov ročne.

Prehliadka začala už pri vstupe do hlavnej haly. Do haly viedli schody, na konci ktorých stál lekár a pozoroval prichádzajúcich hore schodmi. Všímal si, či niektorý z nich nekríva, či nie je veľmi zadýchaný, či sa u neho navonok neprejavuje nejaká fyzická, psychická alebo motorická porucha. Následne ich kontroloval očný lekár, ktorý po rýchlom zbežnom vyšetrení rozhodol, či dotyčný pokračuje

ktorý mu tam lekári vystavili. Všetky tieto náležitosti boli podrobne skúmané a na ich základe sa úradník rozhodol, či prisťahovalca do krajiny pustí, alebo nie. Úradníkovi často pomáhal tlmočník, keďže väčšina prisťahovalcov neovládala anglický jazyk. Každému bolo položených tridsaťdva otázok, v ktorých sa ho pýtali na jeho meno, vek, povolanie, krajinu pôvodu, či je vzdelaný, či vie písať, čítať, koľko peňazí si nesie so sebou a podobne. Ak mali kontrolovaní nejaké problémy umiestnili ich do tzv. „väzby“. Napríklad ženy s deťmi, ktoré cestovali samé, museli v tejto väzbe počkať, kým pre nich neprišiel ich manžel. Ľudia, ktorí cestovali bez peňazí, museli počkať na niekoho, kto im prinesie peniaze, alebo sa za nich verejne finančne zaručí. Chorí a tehotné ženy boli nútené ostať v nemocnici. Zločinci a políciou hľadané osoby boli hneď zadržané a vyhostené. Táto väzba trvala pre niekoho pár hodín, pre iného pár dní, no našli sa aj takí, ktorí tam strávili niekoľko mesiacov. Približne 80% všetkých prisťahovalcov strávilo na Ellis Island len niekoľko hodín. Ostatní prisťahovalci boli zadržaní pre nejakú zdravotnú alebo administratívnu príčinu a len 2% boli automaticky vyhostení z krajiny.

V Amerike

Habovčania sa usádzali v priemyselnej oblasti v severovýchodnej oblasti v štátoch New York, New Jersey, Illinois, Connecticut, Ohio, ale najmä v Pensylvánii, kde sa mesto Pittsburgh stalo najväčším strediskom Slovákov.

Život v Amerike bol pre neľahkých udalostiach doma, ťažkej a nepríjemnej plavbe po mori, stresujúcich podmienkach na Imigračnom úrade sa dostali do ďalšej neľahkej situácie. Prvoradou úlohou bolo usadiť sa, nájsť si čím skôr prácu a začať sporiť. Vystaňovalci z Habovky boli v drvivej väčšine nekvalifikované pracovné sily, preto sa zamestnávali v baniach a oceliarniach. Práca v týchto profesiách bola často oveľa ťažšia ako doma, no pláca sa nedala ani zďaleka porovnať. Baníci a pracovníci v železiarňach mohli zarobiť až \$1.50 - \$2.00 na deň. Doma by pritom zarobili niečo okolo 15 - 30 centov. Zatiaľ čo muži pracovali v baniach a továrňach, ženy sa buď starali o domácnosť alebo o ubytovne, prípadne tiež pracovali. Ľudia pracovali v neľudských podmienkach, pri nedostatočnej hygiene, v uzavretých priestoroch v baniach a továrňach, časté boli aj smrteľné úrazy.

Habovčania sa pripájali k už existujúcim slovenským komunitám, zapájali sa do činnosti slovenských spolkov, prispôbovali sa novým životným podmienkam. Zdôrazniť ale treba, že pri krstínach, sobášoch, pohreboch, zábave a iných príležitostiach dôsledne zachovávali zvyky, tradície a obrady z domova.

Život Slovákov v Spojených štátoch výstižne charakterizoval významný dejateľ K. Čulen, keď povedal: „Nikde nebolo Slovákom tak dobre ako v Amerike, ale nikde netrpeli toľko ako v Amerike“.

PhDr. Juraj Laššuth, historik

Lekárska prehliadka

Kontrola na Imigračnom úrade

Vláda Spojených štátov zaviedla regulačné opatrenia. Do krajiny nesmeli vstúpiť: chorí, najmä na infekčné nemoci, negramotní, a úplne nemajetní – prisťahovalec musel mať majetok, min. 10 dolárov v hotovosti, alebo sponzora, ktorý by sa za neho zaručil. Preto musel každý imigrant absolvovať lekársku a právnu kontrolu. Po prevezení na ostrov Ellis Island oddelili mužov od žien a detí. Všetkých zoradili do radu a čakala na nich vstupná zdravotná prehliadka.

Lekárska prehliadka

ďalej, alebo ho poslal na detailnejšie vyšetrenia, alebo ho hneď vrátil na najbližší parník do jeho krajiny, odkiaľ prišiel. Od očného lekára ho poslali na ďalšie vyšetrenia, kde sledovali duševné či fyzické deformácie, nákazlivé choroby, tehotenstvo, pohlavné choroby a podobne. Po každom vyšetrení prisťahovalcovi na hrud' napísali kriedou znak, ktorý predstavoval v skratke jeho diagnózu.

Po vyšetreniach čakal prisťahovalca pohovor s úradníkom, ktorý mal pred sebou spis o všetkom, čo sa jeho osoby týkalo. Tento spis bol doplnený o jeho chorobopis,

Zmeny vo vysielaní káblovej televízie

Spoločnosť 3o media pripravuje od 1. februára 2016 niekoľko významných zmien vo vysielaní televízneho signálu, ktoré už niekoľko mesiacov avizujeme na našom informačnom kanáli. Viaceré

vyplývajú z nových európskych trendov šírenia televízie a prísnejšej kontroly zo strany vysielacích spoločností.

Poznáte to aj z reklám a médií, starý formát vysielania, ktorý pochádzal

ešte z analógových čias je už minulosťou. Pretože si ľudia kupujú čoraz väčšie televízory, vysielacie spoločnosti sa snažia presadiť ako štandard kvalitný MPEG4 signál v rozlíšení HD a Full HD. Jemné detaily

v obraze vidno už na prvý pohľad. Preto by sme chceli základné slovenské a české programy ponúknuť v HD kvalite už v základnom balíku. Je jasné, že starým televízorom odzvonilo a väčšinu programov

už nebude možné na nich prijímať. A to ešte veľa ľudí netuší, že sa na nás chystá 4K formát, ktorý sa testuje a v budúcnosti zrejme nahradí HD vysielanie.

Vysielanie analógovej TV bolo ukončené na Slovensku v roku 2012. V novom roku príde zmena aj v balíku analógovej TV, kde sme ponúkali 24 programov. Keďže televízne systémy prichádzajú s novým systémom vysielania obrazu, tak aj my sme nútení zmeniť programovú štruktúru. Zariadenia, ktoré sme používali, nám už nedokážu spracovať nový formát vysielania. Na jednom analógovom kanáli, môžeme vyselať 8 digitálnych programov a nové neustále pribúdajú! Už nie je také jednoduché vyselať programy konvertovať do analógovej formy. Zároveň však

chceme zachovať univerzálnosť našej káblovej TV, tak základné slovenské a české programy ponecháme v analógovej forme. K nim doplníme ešte pre našich zákazníkov, ktorí majú ubytovaných hostí po jednom poľskom, nemeckom a anglickom TV programe.

Kanály ako sú Discovery, Eurosport, Sport1 atď. bude možné od nového roka prijímať len cez dekódovací modul alebo set-top-box, ktorý si môžete u nás zakúpiť alebo prenajať počas využívania služby.

Preto vás žiadame o nahlásenie v sídle firmy, e-mailom na office@bsk.sk alebo telefonicky na č. tel. 0948 303 933 či máte záujem o dekódovacie karty, aby sme ich mohli v predstihu objednať. Termín začiatku kódovania TV signálu sme stanovili na 1. februára 2016.

Je veľmi dôležité, aby ste nás kontaktovali na vyššie uvedené kontakty a nenechávať si to na poslednú chvíľu.

Našou hlavnou výhodou naďalej zostáva, že slovenské a české programy budete môcť naďalej sledovať bez dekódovacej karty a na neobmedzený počet TV prijímačov v domácnosti!

Veríme, že vás zaujmú aj naše výhodné multibalíky televízie a internetu. Ponúkame pri nich vyššie rýchlosti optického internetu ako pri štandardných službách. Sledujte náš informačný kanál a stránku www.3omedia.sk, kde vás budeme o novinkách informovať.

Pred niekoľkými týždňami sme spustili aj dlhšie avizovanú funkciu LCN (Logical Channel Number). Vo všetkých moderných televízoroch a set-

top-boxoch by táto malá výrazne pomôcť pri zmene kanálového rastra. Výhodou je to, že programy budú v TV prijímači zoradené podľa určeného poradia (slovenské, české, poľské, filmové, športové, detské kanály, atď.). Vaše obľúbené televízne programy budú mať svoju určenú pozíciu a aj po zmenách kanálov tieto zostanú v určenom poradí, nové pribudnú na neobsadené čísla programov.

Ďakujeme, že využívate naše služby a chceli by sme vás poprosiť o trpezlivosť pri prechode na nový systém distribúcie televízie. Budeme sa snažiť o všetkých krokoch informovať a minimalizovať výpadky, či preladenie kanálového rastra.

3o media s.r.o.

Vypísané z matriky za rok 2015

Sobáše:

Katarína Pilárová Milan Kucák
Katarína Kelušáková a Jakub Hořák
Zuzana Salvová a Jozef Rusnačko
Martin Kučera a Zuzana Pilarčíková
Aneta Tekeľová a Lukáš Šimala
Tatiana Jurčová a Marek Magerčák
Jaroslav Vidiečan a Daniela Jarinová
Filip Taraj a Viera Šimalová
Šimon Vitanovec a Erika Kojdová
Pavol Tekeľ a Veronika Žmijovská
Lenka Lupáková a Jozef Janoštin
Katarína Ondrošová a Martin Vrabec
Ján Jantačka a Martina Zembjaková
Ondrej Šiška a Gabriela Hreusová
Ľubomír Jurčo a Marta Šrobobá
Martin Leginus a Urszula Anna Tyska
Dominika Petreková a Ján Beňuš
Martin Slovák a Michaela Fileková

Ondrej Vidiečan a Ivana Ondrošová
Eva Lajčinová a Lukáš Šuriňák
Katarína Tekeľová a Marek Podolec
Simona Tekeľová a Matej Hlinka

Narodení:

Maxim Strážnický
Michaela Kučerová
Oliver Jantol
Krištof Žák
Zoja Durčáková
Soňa Dedinská
Stella Mária Kulinová
Dávid Hruboš
Martin Pilarčík
Filip Taraj
Lilien Ťapajáková
Tereza Pilarčíková

Zomrelí:

Marta Šlauková
Peter Klimek
Emília Jurinová
Alžbeta Jurinová
Klementína Jurčová
Štefánia Jandurová
Ján Pilár
Jozef Žofiak
Mária Pilárová
František Lajčin
Margita Matláková
Oľga Kučerová
Roman Žák
Pavol Tekeľ

Pozvánky

Jubilejný 10. ročník Štefanského výstupu na Skorušinu

Turistický oddiel Darmošľap Vás pozýva na 10. ročník Štefanského výstupu na Skorušinu. Zraz účastníkov bude v sobotu 26.12.2015 o 10:00 hod. pri hájovni pod Borkom.

Vianoce deťom

OZ Hafiry vás pozývajú na benefičný koncert Vianoce deťom v nedeľu 27.12.2015 o 17.00 hod. do Kultúrneho domu v Habovke.

Vystúpia Zvedavkovia a Šikovničkovia z MŠ Habovka, TS Slniečko, Funky girls, Karolínka a ďalší. Vstupné dobrovoľné.

Novoročná Stará cesta

Dňa 1.1.2016 o 18.00 hod. sa v Kultúrnom dome v Habovke uskutoční koncert domácich kapiel a ich hostí Vystúpi: Skalka, FS Bučník, SÍŤA 2, Chlapci spod Kýčere, ROUTE, Red Mornings.

Srdečne všetkých pozývame. Vstupné dobrovoľné.

Turistický prechod ku kaplnke Anjela Strážcu

Turistický oddiel Darmošľap vás pozýva v stredu dňa 6.1.2016 na zimný turistický prechod ku kaplnke Anjela Strážcu na Lány. Stretneme sa o 11:30 hod. pri kaplnke sv. Márie Magdalény.

Túra je vhodná aj pre deti. Každý nech si okrem slaniny alebo klobásy na opekanie vezme aj suché polienko.

Zo športu

Redakcia Habovčana oslovila dve úspešné športovkyne z našej obce, aby nám priblížili tohtoročnú sezónu. Prvá je Soňa Pilárová, ktorá súťažne jazdí cestnú cyklistiku a druhá je Denisa Knaperková, fitneska.

Sezónu som začala 11.4.2015 v Suchej nad Parnou. V úvodných pretekoch Slovenského pohára mládeže som obsadila 3.miesto v mojej najobľúbenejšej disciplíne - časovke.

Nasledovali ďalšie preteky, kde som podávala svoje štandardné výkony a zbierala nejaké tie bodíky. Nohy sa postupne roztočili do formy, ktorá mi priniesla prvé víťazstvo v Slovenskom pohári. Boli to preteky na Fačkovské sedlo s tiahlym stúpaním na záver. Vždy som si myslela, že ako dieťa spod Roháčov mám kopce rada, ale to stúpanie ma prinútilo rozmýšľať nad tým, že to chce oveľa viac ako mať niečo rád. Našťastie som sa do cieľa dostala ako prvá z kadetiek a tak som si pripísala peknú porciu bodov. Nasledoval etapové preteky Regiónom Nitrianskeho kraja, ktoré pozostávajú z troch etáp. Prvá

je etapa je pretek s hromadným štartom do vrchu, končila som na 6. mieste. V poobedňajšej etape - časovke som do cieľa asi priletela, keďže som skončila druhá. Trošku ma to aj mrzelo, pretože časovku mám veľmi rada a chýbalo málo a mohla som už aj sebe potvrdiť, že som v nej silná. Kritérium bola posledná časť „etapáku“, kde mi bolo jasné, že s celkovým tretím miestom sa môžem rozlúčiť. Nakoniec mi to vydalo na 6. miesto celkovo. Potom nasledovala operácia očí, po ktorej som sa nedokázala dostať na svoj štandard a už vôbec nie do formy. Popri nej sa na mňa nabalili aj prechladnutia, chrípky... Na konci prázdnin tu ešte bola malá satisfakcia a to tretie miesto v časovke družstiev. V konečnom poradí som skončila na 8. mieste s počtom bodov 139 pričom v kategórii nás bolo 21 katediek. Chcem sa poďakovať

rodičom za plnú podporu a hlavne ocinovi za to, že v jednej osobe mám sponzora, servismana, vodiča.

Soňa Pilárová

Denisa, ako si sa vlastne dostala k fitness ?

Ako každé dievča, som chcela mať peknú postavu, spevniť svalstvo a podobne, tak som rekreačne začala navštevovať fitness centrum. Vtedy som skúšala len všelijaké kardio stroje, keďže som nepoznala žiadne cviky s činkami. Postupom času mi kamaráti začali ukazovať, aké cviky fungujú na určité svalové partie a vtedy som si začala študovať veci ohľadom cvičenia aj na internete a v časopisoch. Cvičenie ma veľmi bavilo a silové tréningy sa stali mojou najväčšou záľubou. Kategória bikiny fitness bola vtedy ešte čerstvá a tak som si povedala, že keď som svoj voľný čas obetovala cvičeniu, tak to skúsím.

V Habovke sme ťa poznali ako skvelú speváčku?

Spev asi nebolo to, čo ma tak naplňalo. Chcela som skúsiť

niečo nové, no vtedy by mi ani vo sne nenapadlo, že sa dám na fitness cestu. Teraz je to skutočnosť a ja si to užívam. Myslím, že človek by mal robiť to, čo ho baví, naplňa a hľadať si cestu, ako to ďalej rozvíjať. Môj život to posunulo určite pozitívnym smerom.

Ako sa dарило na súťažiach?

Cez jarnú sezónu som absolvovala iba jednu súťaž a to Majstrovstvá Slovenska juniorov, kde som sa umiestnila na 5. mieste. Ale mne to nestačilo, som súťaživý typ a tak sme s trénerom zmenili tréningy aj stravovanie. Pred súťažou som trénovala 6x v týždni a aj dvojfázovo. Na jeseň som sa na Tatranskom pohári umiestnila na piatom mieste, na ďalšej súťaži Mozolani Fitness Cup, ktorá bola zároveň nomináciou na Majstrovstvá sveta som obsadila medzi ženami a veľkou konkurenciou krásne 3. miesto. Poslednou súťažou v tomto roku bola Veľká cena Dubnice (nominácia na Majstrovstvá sveta), tam som sa umiestnila na 2. mieste. S jesennou súťažnou sezónou som viac než spokojná.

Mladí hasiči cvičia a zbierajú skúsenosti na súťažiach

Mladí hasiči na súťaži v susednej obci Zuberec

Habovskí hasiči sa počas na viacerých súťažiach. tohtoročnej sezóny zúčastnili. Samozrejme si odniesli z každej

súťaže nejaké skúsenosti, ale aj trofeje, či vyznamenania.

Tím mladých hasičov v Habovke funguje zatiaľ len prvý rok, ale ich výsledky sa už po tomto roku snaženia a cvičenia značne zlepšili. Na začiatku to boli len nejaké vyznamenania, ale tento rok sme sa na nočnej hasičskej súťaži umiestnili v našej kategórii tretí. Toto naštartovalo hasičský tím a chce sa aj naďalej zlepšovať a urobiť všetko preto aby tento šport prilákal nových záujemcov.

Tento šport zatiaľ nie je dotovaný obcou ako napríklad

futbal. Je dosť finančne náročný, ale aspoň bude mať obec pripravených mladších ku prípadnému haseniu požiaru. V tejto letnej sezóne sa hasičský tím dopracoval k lepším výsledkom tým, že urobili kompletnú generálku čerpadla PS 12. Celý tím tvrdil starším hasičom, keď ich hanil za zlý čas alebo diskvalifikáciu, že je na vine čerpadlo. Spočiatku tomu neverili a hovorili, že všetko je o tíme, ale nakoniec prišli na to, že to je čerpadlom...

Adam Štech